

גוט שבת

Gut Sábész

19. évfolyam 4. szám • Ára: 330 HUF • ב"ה

KIADJA: CHABAD-LUBAVICS ZSIDÓ NEVELÉSI ÉS OKTATÁSI EGYESÜLET

Gyertyagyújtás Budapesten: 17:14 • כ"ו תשרי תשע"ז • 2016. 10. 28. • פרשת בראשית • Szombat kimenetele: 18:18

A főváros rejtett zsidó kincsei

Fotókiállítás nyílt a 130 éves Vasvári Pál utcai zsinagógában

Mikvék, elfeledett zsidó temetők, kóser ételek képekben: megnyílt *A főváros rejtett zsidó kincsei* című fotókiállítás a Vasvári Pál utcai zsinagóga épületében. Az egyedi tárlat a zsinagóga fennállásának 130. évfordulója alkalmából jött létre. A gyűjteményben szerepel elismert fotóművész munkája, de teljesen amatőr fotós pillanatképe is; az alkotások Budapest zsidóságának hagyományait és egyben megújulását kívánják bemutatni.

A főváros rejtett zsidó kincsei címmel nyílt fotókiállítás a Budapesti Talmudegylet Vasvári Pál utcai zsinagógájának épületében, az EMIH, valamint a Chábád Lubavics Zsidó Nevelési és Oktatási Alapítvány szervezésében.

A 130 éves zsinagóga tiszteletére megrendezett kiállítás megnyitóján köszöntő beszédet mondott Szalay-Bobrovniczky Alexandra, Budapest főpolgármester-helyettese és Papp László, a VI. kerület alpolgármestere is. Beszédükben mindketten kiemelték annak fontosságát, hogy a zsidó közösség megőrizze és óvja kulturális örökségét, ezzel biztosítva az értékek kollektív továbbélését az egész társada-

lom számára. Mint Oberlander Báruch, a Vasvári Pál utcai zsinagóga rabbija a kiállítás-megnyitón elmondta, az épületnek mindig központi szerepe volt vallási és kulturális szempontból is, hű korrajza a történelem viszontagságainak, mégis mindig képes volt a megújulásra.

Az évforduló alkalmából kiírt fotópályázatra közel 50 alkotótól 200 mű érkezett, a szervezők ebből válogatták ki és állították össze a tárlat anyagát – emelte ki Bérczi Linda, a pályázat kurátora. A kiállítás-megnyitón egyben ünnepélyes díjátadó is volt, a három legjobb alkotót díjazták a szervezők.

A főváros rejtett zsidó kincsei című fotókiállítás egy hónapon

keresztül, november 19-ig, minden vasárnap látogatható a Vasvári Pál utcai zsinagóga épületében, 10.00 és 18.00 között. Ezt követően november 20-án vasárnap délután 16 órakor a művek kalapács alá kerülnek - a jótékonyági árverésből befolyó teljes összeget a zsinagóga felújítására fordítják.

Az alkotók egyedi látásmódját közvetítő fotókszubjektív szűrőn keresztül mutatják be a város zsidóságának múltját és jelenét. A gyűjteményben szerepel elismert fotóművész munkája, de teljesen amatőr fotós pillanatképe is: a képek változatossága teszi dinamikus, izgalmas válogatássá a kiállítást.

Még lehet jelentkezni a sítáborra!

Az AlefKids idén is szervez családi sítábort, melyet különlegessé tesz a glatt kóser ellátás és a délutáni színes, változatos programok.

Időpont:

2016. december 21-27.

Helyszín: Ausztria, Murau Kreischberg régió

Jelentkezés:

06/30-990-3694;

zsuzsa.szilank@zsido.com

Utazz ingyen Izraelbe!

Örömmel értesítünk Titeket, hogy idéntől az EMIH is szervez Taglit csoportot, melybe 18-27 év közötti zsidó fiatalok jelentkezését várjuk. A 10 napos úton egész Izraelt bebarangoljuk!

Jelentkezés: taglit@zsido.com

Időpont:

2016. december 26.-január 4.

A létszám kezd betelni, jelentkezni minél előbb!

Zsidó Tudományok Szabadegyeteme

Véget értek az őszi ünnepek, így mostantól újra egészhetes programmal folytatódik tovább a ZsTSz. Október 31-én Köves Slomó rabbitól megtudjuk, létezik-e lélekvándorlás, Oberlander Báruch rabbi november 3-án pedig abba vezet be bennünket, hogyan lehet a bort ecetté varázsolni.

Csatlakozzon Ön is!

További információ

és jelentkezés:

268-0183; posta@zsido.com

Bérczi Linda, a kiállítás kurátora, Szalay-Bobrovniczky Alexandra, Budapest főpolgármester-helyettese és Oberlander Báruch, rabbi a megnyitón FOTÓ: KOVÁCS ATTILA

Hetiszakasz

Isten megteremti a világot

Szakaszunk – *Brésit* (1Mózes 1:1–6:8.) – leírja a világteremtés történetét, az ősi zsidó fel fogás szerint. Együttal – Rási kommentárja szerint – ez a zsidó nép „telekkönyve” *Erec Jiszráélra*, a zsidóság isteni örökségére. A szakasz leírja az első emberpár, Ádám és Éva bűnbecsesését, kiűzetését az Éden kertjéből és az emberi civilizáció első lépéseit a mezőgazdaság, állattenyésztés, a szerszámkészítés és zene terén. A szakasz Noé születésével zárul, aki a következő szakasz főhőse lesz.

Zsidó híradó

Zsinagógatűz Zuglóban

Imakönyvekkel és Tórával segít az EMIH

Szimchát Torá éjszakáján tűz ütött ki a Budapesti Zsidó Hitközség zuglói zsinagógájában. Személyi sérülés szerencsére nem történt. Az épület súlyosan megrongálódott és a zsinagóga Tóraszekrénye, benne mindhárom Tóra, táleszek, imakönyvek is elégték – közölte a Mazsihisz.

A tűz kialakulásának okát egyelőre nem tisztázták, a vizsgálatok után derül ki, hogy mi okozhatta az épületben kitört tüzet. Jelenleg úgy tűnik, hogy elektromos meghibásodás, és nem külső körülmény okozta a lángok kialakulását.

A Thököly úti villát a 20. század elején építettek át ortodox zsinagógának. A főváros legnagyobb kerületének öt zsinagógájából ez az egy maradt fenn, amely együttal az ország „legnagyobb már-

tíremlékműve”, mivel a holokauszt idején a szemben lévő nyilasházból ide kísérték át az elfogott, megkínzott zsidókat, és a pincében, illetve a templomhelyiségben tarkón lötték őket.

A zuglói, egy hatalmas hagyományokkal, és történelmi múlttal rendelkező zsinagóga, amelynek imakönyvei, valamint Tóratekercsei is felbecsülhetetlen eszmei értékkel bírtak – olvasható a Mazsihisz honlapján.

Az EMIH ezúton is felajánlja segítségét a bajba jutott közösségnek. *Köves Slomó* lapunknak azt mondta, Tóratekercset is fel tudnak ajánlani arra az időszakra, amíg a helyreállítások tartanak, valamint imakönyvekkel és más szertartási kellékekkel is segítenék a közösség tagjait.

Kezdjük előlről!

„Kezdetben Isten teremtette az eget és a földet.” (1Mózes 1:1).

Beszélgünk egy kicsit fenti tétel filozófiai tartalmáról. A Tóra fenti pászukjából úgy tűnik, hogy volt, mikor semmi sem volt abból amit ma ismerünk. Majd egyszer csak a Teremtő megteremtette a világot. A Tánya szerint, látva, hogy a világ nem volt mindig a létezés állapotában, ma sem vehető olyan természetes dolognak annak létezése. Ebből következett, annak a kreatív isteni energiának, mely jelen volt a teremtés pillanatában, ma is jelen kell lennie, ha a világunk most is, folyamatosan és megszakítás nélkül a létezés állapotában van. Ezen isteni energia hiányában a világ egyszerűen megszűnne létezni. Mintha a „teremtés vezetőjét” húznánk ki annak fali csatlakozójából. Reggeli imánkban is ezen tételt fejezzük ki, mikor úgy jellemezzük Istent, mint „aki jóságában megújítja a teremtést minden nap.” A Tánya azzal terjeszti ki ezen elméletet, hogy ez a teremtés nem csak hogy minden nap, de minden egyes pillanatban megtörténik.

Hasonlóképpen van ez velünk is. Ha életünkbe nem visszünk folyamatosan valami kreatív energiát, gyakorlati értelem-

ben megszűnünk létezni. Ugyan fizikailag még jelen vagyunk, elvegtélünk de teljes passzivitásban.

Fenti elmélet gyönyörű üzenetet rejt magában.

Életünk során gyakran érezzük magunkat múltunk által korlátozva. A múltban elkövetett hibáinkat fájdalmainkat, kudarcainkat továbbvisszük, s gyakran ezek akadályoznak meg minket abban, hogy tovább tudjunk lépni.

De Isten a világot minden pillanatban újratekerti. Minden teremtés egy új kezdetet, új világot rejt magában. Ez különösen igaz mára, mikor újrakezdjük a Tóra olvasását.

Felejtsd el a múltat. Ami megtörtént, megtörtént. A mai nap egy új világ születik, tele reménnyel, izgalmas lehetőségekkel. Újrakezdeni nem mindig könnyű, ám ezen gondolat adhatunk magunknak még egy esélyt, hogy megvalósítsuk vágyainkat, beváltuk reményeinket.

Kezdjük előlről!

Kovács Kristóf rabbinövendék
cikke Yossi Goldman rabbi
írása nyomán

VÁLTOZNAK AZ IMAIDŐK!

Felhívjuk Olvasóink figyelmét, hogy a hétvégén állunk át a téli időszámításra. Így zsinagógáinkban is változnak az imaidők!

Imaidők a következő hétre:

Talmud Egylet – Sász Chevra Zsinagóga (VI., Vasvári Pál u. 5.)

Vasárnap-péntek: 8:00 Reggeli ima

Vasárnap-csütörtök: 16:15: Délutáni-esti ima (a Keren Or-ban)

Péntek: 17:00: **Özönvíz: mindent a büntetésről** (Oberlander Báruch előadása)

18:00 *Kábálát Sábát*, majd *Kidus* és vacsora

Szombat: 9:15: Reggeli ima, majd *Kidus*; 15:55: Délutáni ima, majd *szeudá slisit*

Óbudai Zsinagóga (III., Lajos utca 163.)

Vasárnap és állami munkaszüneti napok: 10:00: Reggeli ima

Hétfő-péntek (munkanapokon): 6:30: Reggeli ima

Péntek: 18:00: Tanulás, 18:30: *Kábálát Sábát*, majd *Kidus*

Szombat: 9:15: Hetiszakasz a kabbala tükrében

10:00: Reggeli ima, majd *Kidus*

Velem és a Rebbével történt

Mérnök Rebbe

Tizenhét éves középiskolás voltam mikor a '48-as függetlenségi háborúban harcoltam. A Palmah 9. ezredében teljesítettem szolgálatot, de egy egyiptomiak elleni csatában megsebesültem. Eredeti tervem az volt, hogy ha végzek a hadseregben, akkor Franciaországba megyek tanulni a Sorbonne-ra villamosmérnöknek. Akkoriban ugyanis ennek az egyetemnek volt a legnagyobb neve ezen területen. Azonban a dolgok másképp alakultak.

Izraeli szomszédaim, bemutattak egy rokonuknak aki a Brooklyn Politechnikai Intézet igazgató tanácsának volt a tagja. Ő ajánlotta, hogy segít beiratkozni az intézetbe. Így végül Párizs helyett Brooklynban kötöttem ki.

Az '50-es években épület gépészként dolgoztam, s munkám során barátságot kötöttem Yehezkel Besser rabbi-val. De amit addig nem tudtam róla, hogy jó kapcsolatot ápolt a lubavicsi Rebbével, s röviddel eljegyzésem után segített elintézni egy találkozót vele, hogy áldását kaphassuk a házasságunkra.

Később, mikor kaptunk egy telefonhívást Besser rabbitól, hogy a Rebbe látni szeretne minket, azt gondoltuk ez biztos feleségem családfájával kapcsolatos okból lehet, ugyanis ő az Alter Rebbe hatodik generációs leszármazottja. Nagyon izgatottak voltunk, mai napig tisztán emlékszem arra a havas napra, 1956 januárjából, a crown heights-i Chabad központból.

Útmutatást kaptunk, hogy legfeljebb 15 percig lehetünk bent, s utána a Rebbe titkára fog benyitni amolyan jelzésképpen, mire nekünk udvariasan meg kell köszönni a vendéglátást és távozni.

Mikor beléptünk, a szobában több sornyi fa széket láttunk egy nagy, hosszú íróasztal előtt, ami mögött meg ott ült a Rebbe. Kül-

sejtét illetően leginkább mosolya és kék szeme maradt meg bennem. Kérdeztem, hogy héberül vagy angolul beszéljünk-e, mire ő mondta, hogy az olasz német vagy francia éppúgy megfelelő a számára. Mikor észrevettem meglepettségemet azt mondta: „Franciaországban tanultam, és a nyelvet is beszélem”, majd mondta, hogy Párizsban a Sorbonne-on végzett mint villamos mérnök.

Jack Hardoff Miamiában élt feleségével, Ninával.

Az interjút 2006 májusában adta, Miamiában.

Visszakérdeztem: „A Rebbe villamosmérnök?”

Ő mosolyogva bólintott. „Villamosmérnöknek tanultam, s egy kicsit dolgoztam is a szakmában. Mikor 1941-ben az Államokba jöttem, szerettem volna hozzájárulni a háborús erőfeszítésekhez, így a brooklyni hajójavító telepen dolgoztam a hajón történő elektromos munkálatok felügyelőjeként.”

Le voltam nyugözve. Megkérdeztem, hogy pontosan milyen jellegű felügyelő tevékenységet is végzett, mire azt mondta, hogy az összes hajó amit a technikusok világítással, teljesítménnyel, ellenállással láttak el az ő felügyelete alá esett. Ez a gyakorlatban annyit jelentett, hogy a Rebbe a telepen járt egyik hajótól a másikig tervrajzokkal a kezében és ellenőrizte, hogy minden a tervrajzok szerint lett-e kialakítva.

Mikor ezt elmondta azonnal világos lett számomra milyen óriási felelősséggel járt ez a munka.

Majd azt mondta: „Csak azért mondtam, mert Besser rabbi mondta, hogy jó magad is mérnök vagy, méghozzá egy nagyon jól informált. Ha nem bánnád lenne egy pár kérdésem hozzád.”

Így fordult társalgásunk menete a legújabb technikai fejlesztések felé.

tudomásom szerint már dolgoznak ezen fejlesztésén. A Rebbe erről is rögtön tudni akarta a részleteket. Mindent tudni akart a legújabb tranzistor fejlesztésekkel kapcsolatban. Alig akartam elhinni, hogy milyen széles körű ismeretekkel rendelkezik ezekről a dolgokról, és elképesztő volt az az éleslátása amellyel a jövőbeni alkalmazási lehetőségeket látta.

Mikor a beszélgetés végéhez közeledtünk, áldását adta ránk, s hosszú boldog házasságunkra, majd azt mondta: „Tudod, Yaakov Eliezer, mikor embereket fogadok mindig ők a tanulók és én vagyok a rabbi, a tanító, de ez alkalommal te voltál a rabbi, és én voltam a tanuló.” Mélyen megtisztelve éreztem magamat. Sosem fogom elfelejteni ezeket a kedves szavakat.

Manapság, ha lubavicsiakkal találkozom, mindig a Rebbét juttatják eszembe. A személyiségét, a humorát és a hihetetlen kíváncsiságát amivel mindenhez közelített. Épp úgy a világi, mint a vallási dolgok irányába. Ez adott egyfajta új tiszteletet nemcsak az ő, de általában a vallásos emberek irányába. Ezért mindig hálás leszek neki.

Jack Hardoff

Készült a lubavicsi Rebbe életét feldolgozó archívum videóinterjúja alapján.

Az archívum magyar nyelvű változata itt érhető el:

www.youtube.com/alubavicsirebbe

Napi bölcsesség

Féltékeny angyalok

Az angyalok féltékenyek arra, aki a sötétségben harcol. Az övék a fény, de a Lényegget a küzdő érinti meg.

Tzvi Freeman a lubavicsi Rebbe tanításai alapján

El voltam képedve, hogy milyen tisztán látta a lényegét. A jövőt, a lehetőségeket, s a még akkoriban kiaknázatlan potenciát.

„Vajon ezek a tranzistorok képesek lesznek csökkenteni a sebesség szabályozók méretét?”

Mondtam neki, hogy legjobb

Kóser konyha

Batátás tészta

A batáta, vagy édesburgonya mostanában kezd közismert alapanyagává válni Magyarországon. Most egy könnyű tésztaételhez használtuk.

tojásmentes

- 1 nagy fej hagyma felaprítva
- 4 batáta felkockázva
- 2 gerezd fokhagyma összetörve
- 1 ek. olaj
- 200 ml tejszín
- só, bors,
- őrölt koriander ízlés szerint
- felaprított petrezselyem (elhagyható)
- 1 zacskó tészta

A hagymát üvegesre pároljuk az olajon. Hozzáadjuk a fokhagymát és a batátát, egy percig kevergetve tovább pároljuk, majd felöntjük annyi vízzel, amennyi félig ellepi. Felforraljuk, megfűszerezzük, és 10-15 perc alatt puhára pároljuk a zöldséget. Ameddig fő, kifőzzük a tésztát, leszűrjük. A tűzről levéve a batátát pépesítjük, hozzáadjuk a tejszínt, elkeverjük, és a tésztahoz adjuk. Tálaláskor petrezselyemmel díszítjük.

Vásárlásnál ellenőrizzük, hogy a tészta és a tejszín is megfelelő kóserági engedéllyel rendelkezik-e.

Véget értek az őszi nagyünnepek

Zsinagógáinkban, mint a világon mindenhol, emelkedett hangulatú szimchát tórai ünneppel zártak az őszi nagyünnepek. Az AlefKids Szukkot félünnepen fergeteges karnevállal és bűvész-showval ünnepelte Szukkotot és készült a Tóraadás ünnepe.

Szeptember 24-én a Bét Menáchem Gyermekek Oktatási Központban szervezte az Átid a Szimchát Tórai összejövetelét. Az eseményen résztvevő ötven fiatal flashmobbal, játékkal, finom étellel, italokkal és tánccal örvendeztek a Tórának.

A rabbi válaszol

Rabbik és a szombati munka

Kedves Rabbi!

Az a kérdés merült fel bennem, hogy ha nem szabad sábatkor és ünnepnapon dolgozni, akkor a rabbik hogyan lehet, hogy mégis „dolgoznak”, vagyis hogy tanítanak, vezetnek az Istentiszteletet, stb. Kaphatnak ezekre a napokra fizetést, ahogymáskor?

István

Kedves István!

A szombati munkatálalmaknál két dolgot kell figyelembe vennünk. A szombati munkatál-

mat a Szentély építésére vezetjük vissza – amit szombaton tilos volt elvégezni, azokat és azokból levezethető tevékenységek tilosak nekünk is csinálni. Ez az ún. 36 melácha, melyeknek végzése szombatszégességnek számít.

Másrészt tilos szombaton pénzkereső munkát végezni, kivéve, ha egy összegben kap valaki fizetést egy olyan munkáért, amelyet hétköznapokon és szombaton is végez, és amelynek során nem szeg szombatot. Ilyen például egy babysitter,

aki hét közben és szombaton is gyerekekre vigyáz, de nem szegi meg közben a szombatot. Ilyenkor a fizetését úgy kell megállapítani, hogy a heti/havi bére tartalmazza a szombati munka árát is, de azt nem lehet elkülöníteni (pl: 5000 Ft-ot kap a hétköznapokra és még 2000-et szombatra, hanem: 7000 Ft kap összesen). Ugyanígy állapítják meg a rabbik fizetését is, akiknek a munkakörében a szombati Tóra magyarázat, ima vezetése, stb. is szerepel.

Üdvözlettel, A rabbi

Gut Sábesz – megjelenik hetente

Kiadja a Chabad-Lubavics – Zsidó Nevelési és Oktatási Egyesület / Published weekly by Chabad-Lubavitch – The Jewish Heritage Center of Hungary
1052 Budapest, Károly körút 20.

Telefon: +36-1-268-0183

www.zsido.com / info@zsido.com

Felelős kiadó: **Oberlander Báruch rabbi**

Főszerkesztő: **Steiner Zsófia**

A kiadvány szent szövegek részleteit és magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja el!

Munkatársak: **Golubovics Martina,**

Dénes Anna, Kovács Kristóf

Nyomdai előkészítés: **Juhász Valéria**

ISSN 1416-4604

EMIH
EGYSÉGES MAGYARORSZÁGI
IZRAELITA HITKÖZSÉG